

VEGÅRSHEI
KOMMUNE

HANDLINGSPLAN

FOR

SAMMENHENG BARNEHAGE OG SKOLE
2013 -17

VEGÅRSHEI KOMMUNE

VEGÅRSHEI KOMMUNALE BARNEHAGE
LJØSTADSAGA BARNEHAGE A/S
DYREBO GÅRDSBARNEHAGE A/S
VEGÅRSHEI SKULE

Kvalitetssystem og internkontroll:

TEMA: Handlingsplan for sammenheng barnehage – skole.	Versjon 1.0	Godkjent dato: kommunestyret	Revisjonsdato: 17.10.2013
UTARBEIDET AV: Bente Glundberg, rådgiver for skole og barnehager	Dato. 2011	Sign.: B.G	Sign.: IHS

INNHold

Innledning

1. Formål
2. Årshjul
3. Kompetanseutvikling mellom skole-barnehage
4. Fokusområder i barnehagen
5. Informasjon til foreldre
6. Barn som mottar spesiell hjelp
7. Rutiner for overføring av informasjon
8. Evaluering

Innledning

I stortingsmelding nr 16 vektlegges tidlig innsats for livslang læring. Dette handler om at utdanningssystemet skal legge til rette for at alle inkluderes i gode læringsprosesser. Å være trygg i overgangsfasen og oppleve sammenheng mellom barnehage og skole gir et godt grunnlag for det videre opplæringsløpet. Barnehager er en del av livslang læring.

I Rammeplan for barnehager kapittel 5 om samarbeid står det, at barnehagen skal, i samarbeid med skolen legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse, og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid mellom barnets hjem og være nedfelt i barnehagens årsplan.

NOU 2010:8 understreker betydningen av å ta vare på og støtte barns nysjerrighet og lærelyst, for det er her grunnlaget for livslang læring ligger. Et godt samarbeid mellom barnehage og skole kan bidra til å gjøre overgangen lettere og gi bedre sammenheng i barnas læring og utvikling. En god overgang kan være bestemmende for barnets skolegang.

I Veileder, "Fra eldst til yngst", 2008, gir kunnskapsdepartementet retningslinjer og anbefalinger, i arbeidet med å sikre gode overganger mellom barnehage og skole. Målet er ikke å unngå overganger, for overganger er en del av livet, men å unngå at de blir for store, og legge til rette for at barnet kan mestre dem, og komme styrket gjennom dem.

I Vegårshei er det 3 barnehager og 1 grunnskole. Det er to ikke kommunale og en kommunal barnehage.

Kommunen som barnehage og skoleeier har ansvar for å initiere, kontrollere og følge opp samarbeidstiltak gjennom overordnede planer, og har det overordnede ansvar for å legge til rette for samarbeidet.

Med bakgrunn i dette, er det utarbeidet en felles handlingsplan for samarbeid mellom barnehagen og skolen i Vegårshei kommune. Vi har et årshjul med en aktivitetsplan for samarbeid mellom barnehagene og skolen. Det legges nå opp til en plan som skal sikre sammenheng i det pedagogiske opplegget i barnehagen og over til skolen, i tillegg til årshjulet for aktiviteter.

Planen skal være en overordnet plan, og inneholde felles rutiner for å sikre sammenheng fra alle barnehagene og til skolen i kommunen.

Denne planen bygger på sentrale føringer og erfaringer som er gjort i kommunen. Det har vært jevnlig møter mellom barnehagene og skolen i vegårshei.

1. Formål

Formålet med handlingsplanen er at:

- Barnehagetiden avsluttes på en god måte, og skolen og skolefritidsordningen forbereder seg til å ta i mot barnet.
- Barnet blir kjent med skolen i god tid før første skoledag
- Barnet kan glede seg til å begynne i skolen
- Skolen er kjent med barnet før skolestart
- Det er sammenheng og progresjon i læringsinnholdet i barnehage og skole
- Å se barnehage og skole som en helhet
- Foreldre godkjenner informasjonsoverføring fra barnehage til skole og har muligheter for aktiv medvirkning i denne.
- Pedagoger i barnehage og skole har felles møteplasser for forventningsavklaring, kompetanseutvikling og felles planlegging

Både barnehage og skole har ansvar for at barn møter likhetstrekk og ulikheter mellom barnehage og skole, med nysgjerrighet og tillit til egne forutsetninger.

Barns kompetanse og kunnskap for å mestre overgangen fra barnehage til skole:

Måten barn blir introdusert til nye miljøer kan påvirke en god start. I veilederen fra eldst til yngst påpekes det at det er en forutsetning at skole og barnehage samarbeider i denne prosessen. Forskning viser at barn må ha kompetanse for å møte overgangen fra barnehage og skole. Det handler om barnets kompetanse i forhold til robusthet, fleksibilitet, sosial kompetanse og ferdigheter til å løse problemer. Det handler om språkferdigheter og forståelse av ulike begrep som er viktig i et læringsløp. Det handler om å forholde seg til mål frem i tid og ikke minst handler det om selvstendighet. Dette er kompetanse det må fokuseres på i barnehagen.

Videre må barn ha kunnskap for å mestre overgangen. Det innebærer fokus på møter med skolen:

- * klasserom og skolebygg
- * en forståelse av klasseromskulturen
- * en ide om hva som foregår på skolen
- * en strategi for å skaffe seg venner
- * kjennskap til læreren, hvem han/hun er

Dette er områder som skolen må vektlegge i samarbeidet med barnehagen. Skolen må ha gode rutiner for skolestart, læreren for 1. klasse bør være kjent allerede tidlig på våren.

Barnehagen, skolen og foresatte deltar i overgangsprosessen og skal forberede barnet til skolestart.

Overgang for foreldre

Forskning viser at foreldre vet lite om sammenheng og overgang fra barnehage til skole. Vi tenker ofte på egne erfaringer på godt og vondt, positive og negative erfaringer. I handlingsplanen legges det vekt informasjon og deltagelse fra foresatte i overgangen.

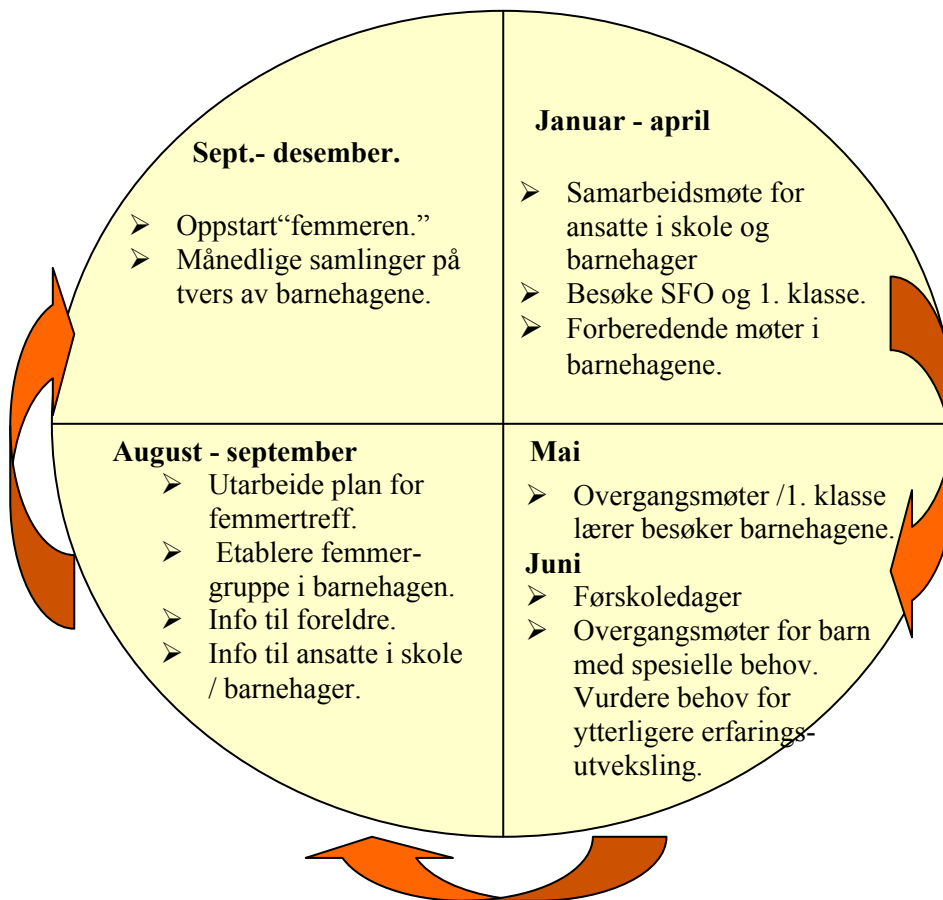
Det skal legges vekt på at:

- foreldre får en opplevelse av å bli tatt på alvor
- foreldre får svar på sine spørsmål
- foreldre får informasjon/påvirker informasjon i forberedende samtale
- foreldre får tid til å fortelle i foreldresamtalen
- foreldre godkjenner informasjonsoverføringen fra barnehage til skole og har muligheter for aktiv medvirkning i denne

2. ÅRSJUL

PLAN FOR OVERGANG BARNEHAGE – SKOLE

Plan:

Tid	Tiltak	Ansvarlig
August	○ Utarbeide plan for månedlig femmer-samarbeid.	Barnehagene
	○ Etablere av femmergruppe på tvers av barnehagene.	Barnehagene
Sept	○ Informasjon om plan for sammenheng barnehage – skole til ansatte i skole og barnehager.	Rektor / styrer
	○ Informasjon om plan for sammenheng barnehage - skole til foresatte. (foreldremøte)	Styrer ansvarlig.
	○ Oppstart femmersamling	Barnehagene
Okt	○ Femmersamling jfr. plan	Barnehagene
Nov	○ Femmersamling jfr. plan	Barnehagene
Des	○ Femmersamling jfr. plan	Barnehagene
Jan	○ Femmersamling jfr. plan	Barnehagene
	○ Tidlig informasjon til skolen ang. barn med spesielle behov	Barnehagen v/ styrer i samarbeid med foreldre / foresatte og PPT.
	○ Samarbeidsmøte mellom 1. klasse lærere, ansatte i SFO og pedagogiske ledere. Planlegge vårens aktiviteter. Utveksling av kunnskap og erfaringer.	Barnehage/skolefaglig rådgiver er ansvarlig for å kalle inn til møte.
Feb. - mars	○ Femmersamling jfr. plan	Barnehagene
	○ Barnehagene besøker SFO	SFO leder
April	○ Barnehagene besøker 1. klasse. Felles samling, lunsj og friminutt / utelek.	Skolen ansvarlig for samling. Samarbeider med bhg. ang. lunsj.
	○ Forberedende møte/ foreldresamtale i barnehagene. Informasjon som skal overføres skolen ferdigstilles og godkjennes av foreldre.	Pedagogisk leder ansvarlig.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Innen utgangen av april skal det om mulig være klart hvem som skal være 1. klasselærer. Barnehagene v / styrer blir orientert. ○ 1. klasselærer blir orientert om rutiner, ansvar og oppgaver for overgangsmøter.	<p>Skolen v / rektor</p> <p>Skolen v/ rektor</p>
Mai	<ul style="list-style-type: none"> ○ Femmersamling jfr. plan. ○ Overgangsmøter gjennomføres i de ulike barnehagene. Overføring av godkjent informasjon fra pedagogisk leder til 1. klasse lærer. Overføring av barnets informasjon til 1. klasse lærer. Lærer samtaler med den enkelte skolestarter. ○ Informasjonen er arkivverdig og skal ligge i elevens mappe. ○ Sikre informasjonsflyt internt i skolen.	<p>Barnehagene</p> <p>1. klasselærer kontakter barnehagene og avtaler tidspunkt for møte med pedagogisk leder og skolestarter. NB! Viktig at barnet er til stede.</p> <p>Skolen v/ 1. klasse lærer.</p> <p>1- klasse lærer.</p>
Juni	<ul style="list-style-type: none"> ○ Avsluttende femmersamling i juni, jfr. plan ○ Førskoledager inkl. busskurs. (De to første onsdagene i juni) ○ Overgangsmøter for barn med spesielle behov. (Første mandag etter siste førskoledag) Vurdere behov for møte / erfaringsutveksling mellom assistenter i barnehage og skole. Avtale ev. ○ Innkalling og protokoll fra overgangsmøte er arkivverdig og skal legges i elevens mappe. ○ Sikre at informasjon fra overgangsmøter.	<p>Barnehagene</p> <p>Rektor sender ut invitasjon til alle førsteklassinger med kopi til barnehagene.</p> <p>Skolen v/ rektor ev. sp.ped koordinator kaller inn til overgangsmøte. Foreldre / foresatte, PPT og aktuelle samarbeidspartnere i barnehage, skole og SFO deltar.</p> <p>Skolen v/ rektor ev. sp.ped koordinator.</p> <p>Skolen v/ rektor ev. sp. ped. koordinator.</p>

3. Kompetanseutveksling mellom barnehage og skole

Helhet i læringsløpet fra barnehage til skole innebærer at pedagoger i de ulike systemene har kjennskap til hverandres rammeplaner og fagplaner, arbeidsmåter og arbeidsområder. Mellom barnehage og skole er det likhetstrekk og ulikheter, samtidig som det også er en sammenheng. Barnehage og skole er like i det at de har felles verdigrunnlag som er hjemlet i barnehageloven og opplæringsloven. Samtidig er de ulike i forhold til mål og innhold. I barnehagen vektlegges prosessmål og arbeid med grunnleggende kunnskaper innenfor de ulike fagområdene i rammeplanen. I skolen er det kunnskapsmål og arbeid med grunnleggende ferdigheter innenfor fagområdene. Det er sammenheng mellom fagområdene i barnehagen til fagområdene i grunnskolen.

I Vegårshei legges det opp til et felles fagmøte mellom pedagoger i barnehage og skole hver januar mnd. Målgruppen er lærere som har/skal ha 1 klasse innværende/kommende skoleår og pedagogiske ledere i barnehagen som har barn som skal begynne på skolen.

Formålet med fagmøtet er å legge til rette for en felles møteplass, bli kjent med hverandres fagplaner og rammeverk, mål, temaer og arbeidsmetoder.

Forventningsavklaring og felles planlegging.

Ansvarlig for innkalling er barnehage/skolefaglig rådgiver.

4. Fokusområder i barnehagen, språk, begreper, sosial kompetanse

I rammeplanen for barnehage er det fagområder med formulerte mål som skal fremme barns utvikling og læring. Målene er formulert som prosessmål, men det er selve læringsinnholdet og arbeidsmåtene barna skal bli kjent med. For overgangen fra barnehage til skole er områdene sosial kompetanse og språklig kompetanse sentrale, samt fagområdet kommunikasjon, språk og tekst og fagområdet antall rom og form.

4.1 Sosial kompetanse

"Barnehagens oppdragelse har som mål at barn skal utvikle selvstendighet og trygghet på seg selv som individ og egen personlige og kulturelle identitet"

rammeplanen side 28. I arbeid med sosial kompetanse skal barnehagen bidra til at barnet utvikler ferdigheter i forhold til å

- kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner
- ta initiativ
- opprettholde vennskap
- vise evnen til å leve seg inn i andres situasjoner
- vise medfølelse
- løse konflikter
- ta hensyn
- vise omsorg
- utvikle trygghet på og stolthet over egen tilhørighet
- utvikle respekt for andres kulturelle verdier og ytringer
- vente på tur
- ta i mot beskjeder

4.2 Språklig kompetanse

"Barnehagen skal sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenking og som uttrykk for egen tanker og følelser" rammeplanen side 29.

I barnehagen legger en vekt på at alle barn skal få et rikt og variert språkmiljø. Barnehagene i Vegårshei kartlegger barns språkutvikling med "TRAS og Alle med." Vegårshei skule deltar i leseprosjekt og har innført "LUS" som et kartleggingsverktøy. Tidlig innsats på språk og begrepsutvikling kan ha konsekvens for senere leseutvikling.

4.3. Kommunikasjon, språk, tekst

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal barnehage bidra til at barna får

- videreutvikle sin begrepsforståelse og bruke et variert ordforråd
- bruker sitt språk for å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og skape positive relasjoner i lek og annet samvær
- lytter til lyder og rytme i språket
- blir fortrolige med symboler som bokstaver og siffer i daglige sammenhenger
- blir kjent med bøker, sanger, bilder og media.

Barnehagen må legge til rette for at barna får

- samtale og leke med lyd, rim og rytmer
- fabulere med hjelp av språk og sanger
- møte symboler som bokstaver og siffer i daglige sammenhenger
- støtte for sine initiativ når det gjelder å telle, sortere, lese, lekeskrive eller diktere tekst og fortelle.

4.4 Antall, rom og form

Gjennom arbeidet med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna

- opplever glede over å utforske og leke med tall og former
- tilegner seg gode og anvendbare matematiske begreper
- erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne
- erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sin evne til lokalisering

Barnehagen må legge til rette for

- å støtte barnets matematiske utvikling med utgangspunkt i barnets interesser og uttrykksformer
- styrke barnets matematikkglede og lyst til å utforske matematiske sammenhenger

5. Informasjon til foreldre

Handlingsplanen gjelder barn i barnehage. Barn som ikke går i barnehage får tilbud om å delta på førskoledager.

- Klargjøring av informasjon og møter med 1. klasselærere/overgangsmøter
- Foresatte må gi sitt samtykke til overføring av informasjon

- Barnehagene tar initiativ til foreldresamtalen
- Barnehagene benytter felles skjema som fylles ut i foreldresamtalen til førskolebarna våren før skolestart.
- Barna er delaktige i utfylling av skjema 2 som overleveres direkte i samtale med pedagog og 1. klasse lærer.

5.1 Førskoledag/busskurs

Det arrangeres 2 førskoledager i mai inkludert busskurs for barna. Skolen er ansvarlig for opplegget.

6. Barn som mottar spesialpedagogisk hjelp

Det gjennomføres egne møter for barn med spesielle behov i barnehagen for PPT, foresatte, skole, barnehage, eventuelt andre instanser. Dette gjelder med tanke på kjennskap til barnets behov og ressursbruk. Det bør også fokuseres på den kunnskap barnehagen har opparbeidet om barnet. Barnehagen ved styrer, skal om mulig, gi skolen ved rektor informasjon så tidlig som mulig. Gjelder barn som er henvist og barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, og eventuelt barn med medisinsk funksjonshemming som skolen bør ha kjennskap til.

7. Rutiner for overføring av informasjon om barn fra barnehage til skole

Rammeplanen kap 5, "dersom barnehagen skal gi informasjon til skolen må foreldre samtykke i det. Foreldre må få innsyn i og innflytelse på informasjonsutvekslingen. Samarbeidet må fokusere på hva barnet kan og mestrer og hva de kan trenge særskilt støtte til.

Formål for informasjonen fra barnehage til skole er:

At skolen vet hva barnehagen har arbeidet med slik at de faglig kan bygge videre på det barnet kan. Det forutsetter at barnehagens personale har kjennskap til hva som vektlegges de første trinn i skolen. Hvilke forventninger skolen har til barns kunnskap og ferdigheter ved skolestart.

Rutiner for overføring av informasjon fra barnehage til skole:

Det er utarbeidet forslag til et felles skjema som benyttes i forhold til overføring av informasjon fra barnehagen til skolen, jf. vedlegg nr 1.

Tilbud om foreldresamtaler der informasjon blir gjennomgått og godkjent.

Foresatte er selv ansvarlig for informasjon, dersom de ikke ønsker å skrive under på skjema1.

- Skolen og foreldre får kopi av ferdig utfylt skjema.

Informasjon fra barnet til skolen

Barnet forteller om seg selv. Skjema: "Jeg begynner på skolen", jf vedlegg nr 2.

Barnet fyller ut skjemaet sammen med pedagogisk leder. Overleveres i samarbeidsmøte (tidspunkt jf. Års- hjulet.). Skjemaet oppbevares i elevmappen ved skolen.

8. Kvalitetssikring og evaluering

Handlingsplanen legges fram til kommunestyret for behandling i 2011. Deretter vil den bli evaluert. Ved større endringer legges den fram til politisk behandling. I fagmøter med ped.ledere og kontaktlærere, styrer og rektor, vil en gjennomgå momentene i planen, og evaluere den sammen. Planen må være ferdig revidert til oppstart av nytt barnehageår/skoleår 2012. Deretter hvert fjerde år.

2 vedlegg:

1. Samtykkeerklæring for overlevering av informasjon barnehage-skole, med beskrivelse av hvilke områder som informeres om.
2. Skjema: Jeg begynner på skolen